

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quomodo priuatim frater corrige[n]dus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

Lectio v
sus.

Itaque inique accusatur a sciolis, Beza ipsum defendente. Verus, inquit, interpret, vel hoc non legit vel pratermisit, nulla sensu iniuria. quamvis nisi legas, subaudi necesse sit, ut vis comparationis intelligatur. Iunius & Tremellius nostrum imitati sunt, Nam quod est in Syro scriptum: Homini, ipsi vertunt alicui. Quod dicitur: nonne reliquit nonaginta novem in montibus & vadit, in Græco abest coniunctio, & alia adest distinctio, οὐκ ἀφ' οὗ τοῦ ἐννεήκοντος ἐννέα, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῦ πενήκοντος ἔσται τὸ ἀναμνησθῆναι; non relinquens nonaginta novem, in montes profectus quarit quod erravit? Syrus nostrum interpretem sequitur. Et relinquens nonaginta novem in monte, & profectus quarit, &c. Vbi habet מריבה Bethora, in monte. Singularem pro plurali.

§. 2. Oves nonaginta novem multi putant Angelos. Eorum enim cura Deo est & hominum patiter, sed maior hominum, quos cælum deferens reliquit. Origen. hom. in Gen. Hilarius Ambr. in Apolog. Davidis cap. 5. Gregor. Hom. 34. Athan. 9. 2. Verum multi eorum non literaliter, sed mystice & per accommodationem ita loquuntur. Mihi verior aliorum videretur expositio. Tantummodo demonstrari caritatem & benignitatem Dei erga homines, tam magnam esse erga unum peccatorem Dei caritatem, ut si ex centum unus deesset, illius causa venturus esset in mundum Saluator.

VERSVS 15.

Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te & ipsum solum. Si te audierit lucratu eris fratrem tuum.

QUESTIO I.

Quomodo priuatim frater corrigendus?

De omni
peccato lo
quitur.

§. 1. Græce dicitur ἀμαρτία, quod non de eo solum dicitur, qui ignorantia vel infirmitate delinquit, sed etiam illo, qui fastu, malitia, & ex proposito, facinus concipit. Sic etiam Syrum אשכנז ascal non est duntaxat errare, sed quocunque modo delinquere. Est enim stulte & insipienter agere: omne autem peccatum vocari solet stultitia, quod caduco, & falso bonum æternum & immensum proponat. Itaque etiam de grauissimis scelerebus aliquando accipitur.

De condi
tione &
monitione
agitur.

§. 2. In te peccare dicitur frater tuus, vel qui coram te peccat, vel qui iniuria te lædit. Priore sensu Christi verba multi accipiunt, non enim de condonanda iniuria agi videtur, sed fraterna correctione, quæ etiam ad cætera pertinet peccata, quæ præsentem nequaquam lædunt. Quanquam autem eadem sit lex admonendi & corrigendi peccatoris, siue in te peccet, siue in Deum aut proximum, non dubito tamen hic agi, de illo peccato quod contra eum, qui arguere eum debet committitur, atque in eo cæterorum correctio traditur. ostendit hoc ipse modus loquendi. Nunquam enim latinis dicitur: peccare in te, pro, coram te, multo minus Græce ἀμαρτάνειν εἰς σέ, pro ἐναντίον σου, coram te, idem non modo de Hebræa phrasi constat. Sed hoc insuper notandum est, Græca & Latina ex Hebræo & Syro idiomate esse. Vide Iudic. 12. 17. Chrysost. eodem modo interpretatur. Nihil aliud esse arguere, desinit, quam peccati memoriam reducere, & quæ passus sit exponere. Magnam vero perfectionem ostendit, cum non eum qui fecit, sed qui passus est iniuriam, ad illum qui fecit, adducit.

§. 3. Accedit etiam Petri interrogatio, & simili-

tudo regis debita remittentis, quibus ostenditur de condonatione agendum esse. Præcedentia autem hanc interpretationem postulant. Quantum mali in scandalis esset, Christus explicuit, similitudine Pastoris, & ex voluntate patris cælestis. Obiectio supererat; Quid si ille, quem tam vehementer colere iubetur, iniuria afficiatur, à me vicissim eundem quasi lege charitatis sublata inuadit, nefas erit?

Respondet Christus, non esse malum malo persequendum, sed corrigendum. Atque id agendum velu- creris fratrem, non perdas. Quid enim amabilius, quam eum qui penas sumere posset, de eiusdem salute ad laborare? Nota, esse correctionis finem hunc, non alium, non ergo ira & præcipitancia agendum, sed ut lucris vel fratem, vel ne fratris vicio alius inficiatur. Itaque neque odio eius tacere debes, ut persenseret in delicto, nec parcendo perfonæ, ut tuo silentio pereat, quem saluare Deus voluit per tuam charitatem.

§. 4. Obicit Beza, inter te, hoc est, te tantum conficio. Nam ante egit de illis, qui aliis sunt offendiculo, nunc de illis agit, quibus obiectum est offendiculum, quos vult ita comparatos esse, ut saluti fratrum consulant.

Respondeo. Omnino hoc Christum velle verum proponere exemplum in te difficile, & quæ hominibus ardua sit; Nusquam enim difficilius zelum præpoterum temperare, quam cum ipsi offenduntur: cum proximum lædi vident, cum diuinam maiestatem violati sentiunt, boni & sancti tantum contumelia creatoris mouentur, impii vltro irident: at si ipsi minimo afficiuntur in cōmodo, irritati insaniunt & iram indignationem, odium zeli nomine prætexunt. Si igitur in propria causa zelum charitate temperent, in aliena modum facilius tenebunt, ut mitiora remedia amplexi ad extrema non descendant, nisi postquam lenitatem in irritum cadere sunt experti.

§. 5. Egregie Cyrillus explicuit præceptum corrigendi, in Leuit. 1. 3. & Eucherius, Episcopi, inquit, ante se alios, singulariter peccantes conueniant, deinde cum paucis, postea vero cum tota Ecclesia. Modum veteris Ecclesiæ exhibet Tertull. in Apologetico. c. 39.

§. 6. Cyprianus Episc. 55. hæreticos eodem modo fugiendos docet. Nulla societas fidei & perfidia potest esse: qui cum Christo non est, qui aduersarius Christi est, qui unitati eius & paci inimicus est, nobiscum non potest coherere. Si cum precibus & satisfactionibus veniunt, audiantur: si maledicta & minas ingerunt, respuantur.

§. 7. Tertullianus lib. de Baptismo, cap. 6. Hinc dei firmitatem adstruit. Nam si in tribus testibus, inquit, stabit omne verbum quanto dum habemus per benedictionem eosdem arbitros fidei quos & sponsores salutis, sufficit ad fiduciam spei nostra, etiam numerus nominum damnatorum?

§. 8. In correctione igitur fraterna hoc obseruandum est, ut sit, spes emendationis, hic enim monendi & arguendi finis est: non enim arguendus est, si tua admonitione irritabitur. Deinde ut inter te & ipsum solum fiat correctio, si peccatum sit occultum. Si enim publicum sit, atque in alio: um vergat damnum, etiam publice remedia adhibenda sunt. alio qui si solus corrigere potes, testem ne adhibe, solius studiosus salutis, parcens verecundia; nam si coram pluribus eum infames, non es corrector, sed proditor. Etiam de peccatis in Deum intelligendum, nam

ad omnia omnino pertinent dicta Christi.

VERSVS